

# DOKUMENTUM

---

## ÚJABB MOLNÁR ALBERT DOKUMENTUMOK

Molnár Albert és Konrad Rittershausen altdorfi professzor barátságának újabb bizonyítéka az a latin nyelvű alkalmi költemény, mely Rittershausen 1604-ben született kislánya köszöntésére készült. A vers a Cunradi Rittershusii Helena Christiana. Norimbergae 1605. című nyomtatványban olvasható.<sup>1</sup> A *Dictionarium* megjelenésével egyidőben íródott, mivel Molnár újévi ajándékként éppen *Dictionariuma* egy példányával kedveskedett az örvendező szülőknek.<sup>2</sup>

Clarissimo viro Cunrado Rittershusio i[ussu] D[omini] Academiae Noricae Antecessori doctissimo sal[utem] p[lurimam] d[icit] et de filia recens nata gratulatur<sup>3</sup> faustumque ineuntis novi anni auspiciam, medium fortunatum, beatum denique exitum precor ex animo l[ibens] m[erito] Albertus Molnar Szenciensis.

Rittershusius ut gaudens celebrare laboret  
Festum, quo colitur natus in orbe Deus.  
Caepa probat superu[m] pater, et nova gaudia caeptis  
Admiscet, strenam coelitus ipse ferens.  
Nascitur ecce recens Doctori filia nostro  
Et gemino fruitur gaudio uterque parens.

<sup>1</sup> Göttingen, Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek P. lat. rec. II. 2628. C<sub>4r</sub>

<sup>2</sup> Az újévi köszöntő-költemények műfajáról újabban Gombáné Lábos Olga írt: *Szenci Molnár Albert Lusus poetici című gyűjteményéről*. ItK, 1978. 590–596.

<sup>3</sup> Kézírással gratulor-ra javítva.

Ergo parentibus his merito gratantur amici,  
 Filiolaeque novae munera laeta ferunt.  
 Clare pater natae, mater veneranda puellae,  
 Et tu virgo recens cresce, nitesce, vige!  
 Vota puella vide, genetrix grata[m] accipe mentem,  
 Magne parens strenam Lexica nostra cape.

Amoris et favoris ergo scripsi  
 exeunte anno 1604.  
 Altorfij.

(A nevezetes Konrad Rittershausennek, Isten parancsolatából a nürnbergi Akadémia tudós előljárójának sok üdvözlét küld(ök), mostan született lányához gratulálok, a közeledő új esztendőre áldott kezdetet, szerencsés folytatást és boldog véget kívánok szívemből örvendezve: Szenci Molnár Albert.

Milyen örömmel törekszik Rittershausen megünnepelni / az ünnepet, amelyen az Isten születését tisztelik a világon. /

Kezdeményeit helyesli az égiek atyja, és az eddigiekhez új örömeket / vegyít, maga hozva az égből újesztendei ajándékot. /

S íme, leánya születik mostan doktorunknak, / s mindkét szülő élvezi a kettős örömet. /

Méltán gratulálnak a szülőknek a barátok, / s hoznak örvendő ajándékot az új kicsi lánynak. /

Édesapja a lánynak, tisztelt anyja a lánynak / és te, kicsi lány, növekedj, fényesedj, erősödj! /

Tekintsd leány e jókívánásokat, anya, légy hálás, / apa, fogadd Lexiconunkat újévi ajándékként!

Szeretetem és jóakaratom jeléül írtam  
 az 1604. esztendő végén  
 Altdorfban.)

Marburgban, a Hessisches Staatsarchiv-ban őrzik Móric hesseni fejedelem iratai között Molnár Albertnek már publikált két levelét.<sup>4</sup> Ezen kívül Lubert Sartorius titkárnak a fejedelemnek tett, 1607-ben kelt jelentésében többek között Molnár Albert *Grammaticájának* a kiadásáról is szó esik:

<sup>4</sup> Weber Arthur: *Szenci Molnár Albert Németországban*. Heinrich Emlékkönyv. Bp. 1912. 68–74.

„So wil auch Albert Molnar die Ungrische Grammatic erstes tages zum druck verfertigen und E[uer] f[ürstlichen] G[nade] bevelch mit vleis nach setzen.”<sup>5</sup>

(Molnár Albert is elő akarja készíteni majd egy nap a Magyar Grammaticá-t nyomtatásra és szorgalmasan eleget akar tenni Fejedelmi Kegyelmed parancsának.)

A *Napló* tanúsága szerint Molnár 1607. június 27-én valóban elkezdte a *Grammatica* összeállítását,<sup>6</sup> amiről ekkoriban írt leveleiben barátainak is hírt adott.<sup>7</sup> Műve azonban csak 1610-ben látott napvilágot. Címzettje: ifjabb Móric herceg, árpádházi Szent Erzsébet lezármazottja volt.<sup>8</sup>

Az 1590 és 1624 között kisebb megszakításokkal Németországban élő és publikáló Molnár Albert művei viszonylag nagy számban maradtak fenn a német könyvtárakban, s közülük néhány a szerző dedikált példánya: Így az 1604-es *Dictionarium Latino-Ungaricum* altdorfi Akadémiának ajánlott példányát Erlangenben őrzik.<sup>9</sup> Münchenben található az ugyancsak 1604-ben kiadott *Dictionarium Ungarico-Latinum* egy olyan példánya,<sup>10</sup> amelyen a szerző ajánlása ugyan ki van húzva, de szövege felismerhető: Dno Joanni Kecskeméti<sup>11</sup> ddt Auctor. Végül a nürnbergi Landeskirchliches Archivban<sup>12</sup> van Georg Rem *Eidyllion*jának 1605. ambergi kiadása. E példányt Molnár, mivel itt jelent meg először *Omnüjja*, *Hexastichonja* és *Monostichon* című képverse, az Ambergban született nürnbergi prédikátornak Christoph Wellhammernek ajánlotta.<sup>13</sup>

VÁSÁRHELYI JUDIT

<sup>5</sup> Marburg, Hessisches Staatsarchiv 4a 37, 61.

<sup>6</sup> Szenci Molnár Albert válogatott művei. Bp. 1976. 518.

<sup>7</sup> Uo., 577, 579.

<sup>8</sup> Uo., 239–252.

<sup>9</sup> Erlangen, Universitätsbibliothek Phl. II, 524.

<sup>10</sup> München, Bayerische Staatsbibliothek L. rel. 1553.

<sup>11</sup> Kecskeméti Alexis Jánosról van szó.

<sup>12</sup> Nürnberg, Landeskirchliches Staatsarchiv Spit W 16(46)

<sup>13</sup> Christoph Wellhammert magisteri címéért Molnár Albert versben köszöntötte. – *Szenci Molnár Albert és a magyar késő-renaisszánsz*. Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 4. Szeged 1978. 260–261., Kovács József László kiadásában.